

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

RAPPORT UV ÖST 2005:7

FÖRUNTERSÖKNING OCH ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 2

Jordkabelschakt i kulturbygd

Inför anläggande av jordkabel och rasering av luftledningar i området Fylla-Strå-Orlunda

RAÄ 38 (Strå gamla tomt), Strå socken

Strå, Hovs, Orlunda och St Pers socknar, Vadstena kommun, Östergötland

Dnr: 421-1557-2004

Magnus Rolöf

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se

Text, grafik och layout Magnus Rolöf

Framsida Del av utredningsområdet vid Stavlösa, mot den gamla elstationen. Från N. Foto Magnus Rolöf

Utskrift UV Öst, Linköping 2005

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

© 2005 Riksantikvarieämbetet

Rapport UV Öst 2005:7

ISSN 1404-0875

Innehåll

Bakgrund 5

Topografi och fornlämningsmiljö 5

Syfte och metod 8

Tidigare undersökningar 8

Resultat och åtgärdsförslag 8

Resultat av arkeologiska utredningar, etapp 2 8

Objekt I (Kilen) 8

Objekt II (Ekvalla) 9

Objekt III (Piltorp) 9

Objekt IV (Stavlösa) 9

Objekt V (Länsmansgården) 9

Resultat av förundersökning 10

Objekt VI (RAÅ 38, Strå gamla tomt) 10

Referenser 11

Administrativa uppgifter 12

Bilagor 13

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar och schaktkartor 13

Bilaga 2. Fyndlista 18

Bilaga 3. Foton 19

Bilaga 4. Komplettering av RAÅ-nr och nyantecknade RAÅ-nr 20

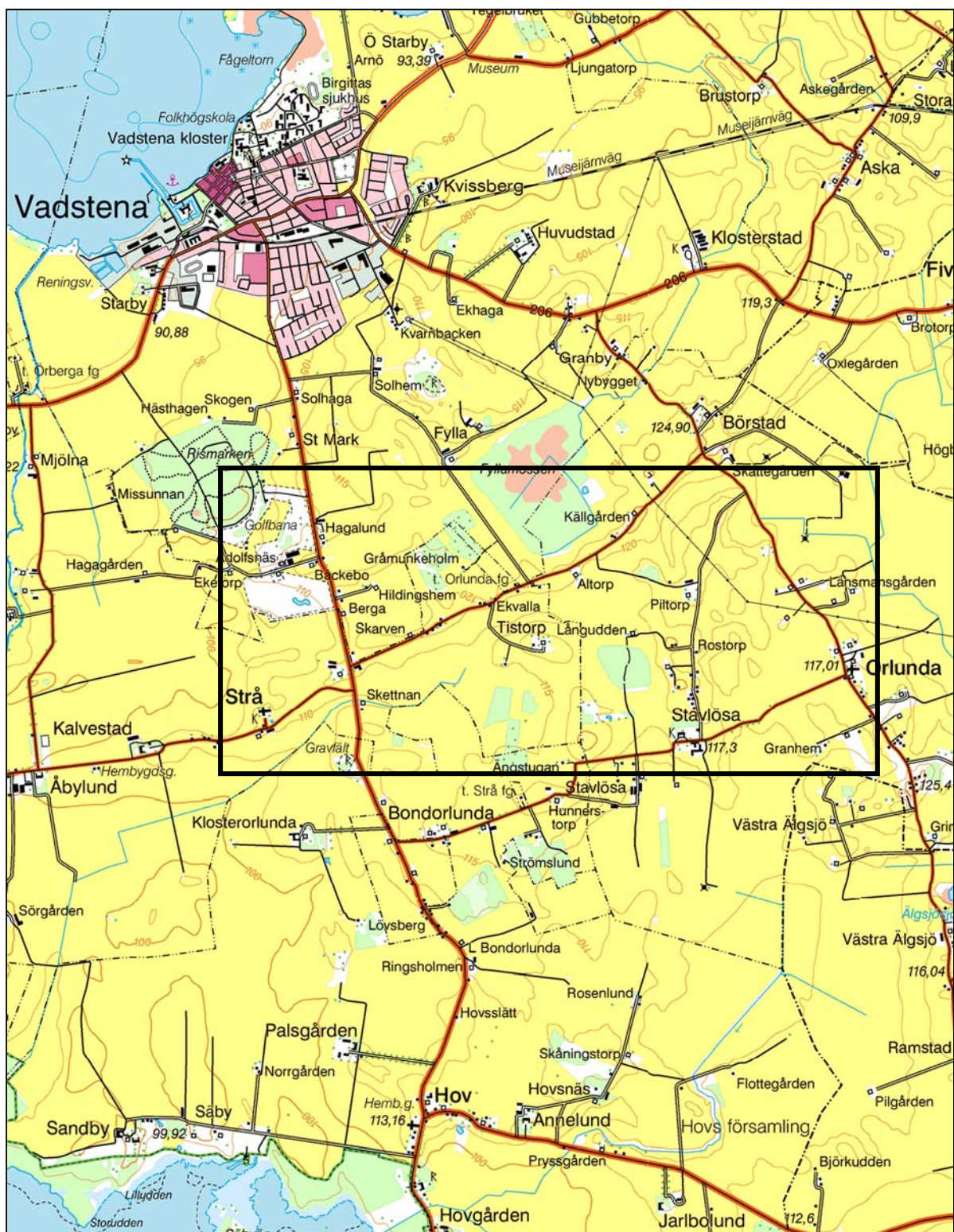

Fig 1. Utdrag ur Gröna Kartan. Området inom vilket de planerade jordkabel- och luftledningsarbetena skall genomföras är markerat. Skala 1:50 000.

Jordkabelschakt i kulturbygd

Med anledning av att Vattenfall Service Syd planerade att ersätta luftledningarna med jordkabel, har Riksantikvarieämbetet, UV Öst, på uppdrag av Länsstyrelsen (2004-06-02) genomfört en förundersökning samt utredningar, etapp 2, inom området Fylla-Strå-Orlunda. De planerade sträckningarna berör Strå, Hovs, Orlunda och St Pers socknar och ligger inom den fornlämningstäta Vadstenaslätten. Utredning bedömdes lämplig på fem lokaler, samt förundersökning på en. Under arbetets gång utgick ett objekt (Kilen) där ingen arkeologisk åtgärd bedömdes vara nödvändig då kabel endast berörde befintligt schakt. Av den totalt omkring 13 kilometer långa sträckningen som skulle beröras av anläggningsarbetena omfattades omkring 650 löpmeter av arkeologiska insatser.

Förhistoriska boplatzlämningar framkom vid tre lokaler.

Objekt III (Piltorp) - I anslutning till RAÄ 9 (Orlunda sn). Flertal anläggningar i form av stolphål, gropar, härdrester, kulturlagerrester och rämnor. Boplatz i anslutning till gravar. Kompletterande anmälan av fornlämning görs.

Objekt IV (Stavlösa) - Spridda skärvestenar och anläggning. Anmäls som fast fornlämning under den temporära beteckningen UV 1 (Orlunda sn).

Objekt V (Länsmansgården) - Överplöjda boplatzlämningar i form av skärvesten, bränd lera, stolphålsbottnar, härdbottnar, gropar. Samtliga anläggningar sönderplöjda. Anmäls som fast fornlämning under den temporära beteckningen UV 1 (Orlunda sn).

De planerade markarbetena kunde genomföras efter arkeologisk undersökning.

Bakgrund

Med anledning av att Vattenfall Service Syd planerade att radera luftledningarna och ersätta dem med jordkabel, har Riksantikvarieämbetet, UV Öst, på uppdrag av Länsstyrelsen (2004-06-02) genomfört en förundersökning samt utredningar, etapp 2, inom området Fylla-Strå-Orlunda. Ett annat ärende som berör ett av objekten (Länsmansgården) (jfr LST dnr 431-7254-04) har kommit att avrapporteras här.

Området berör Strå, Hovs, Orlunda och St Pers socknar och ligger inom den fornlämningstäta Vadstenaslätten. Den höga uppodlingsgraden i området innebär att många fornlämningar inte längre har kvar någon synlig markering ovan mark, varför utredning bedömdes lämplig på fem lokaler. Kabelförläggningen inom Strå gamla tomt berörde registrerad fornlämning RAÄ 38 (Strå socken) varför en förundersökning genomfördes där. Under arbetets gång ändrades sträckningen för kabelschaktet på en av lokalerna (objekt III, Piltorp) och arkeologisk utredning utfördes på den nya sträckningen (se fig 2).

Av den totalt omkring 13 kilometer långa sträckningen som skulle beröras av anläggningsarbetena omfattades omkring 650 löpmeter av arkeologiska insatser.

Topografi och fornlämningsmiljö

Området Fylla-Strå-Orlunda ligger i en kulturhistoriskt mycket rik miljö i Västra Östergötlands slättbygd, en utpräglad fullåkersbygd där kulturlandskapet idag kännetecknas framförallt av 1100-1200-talets gods och storgårdar (se Nilsson 2002 för en utförligare

beskrivning). Området har utgjort en förhistorisk centralbygd även om många av fornlämningarnas synliga markörer har odlats bort.

De här aktuella områdena som blivit aktuella för utredning och undersökning har avgränsats efter topografi, närhet till kända fornlämningar samt markförhållanden. De fördelar sig på sex objekt (se fig 2).

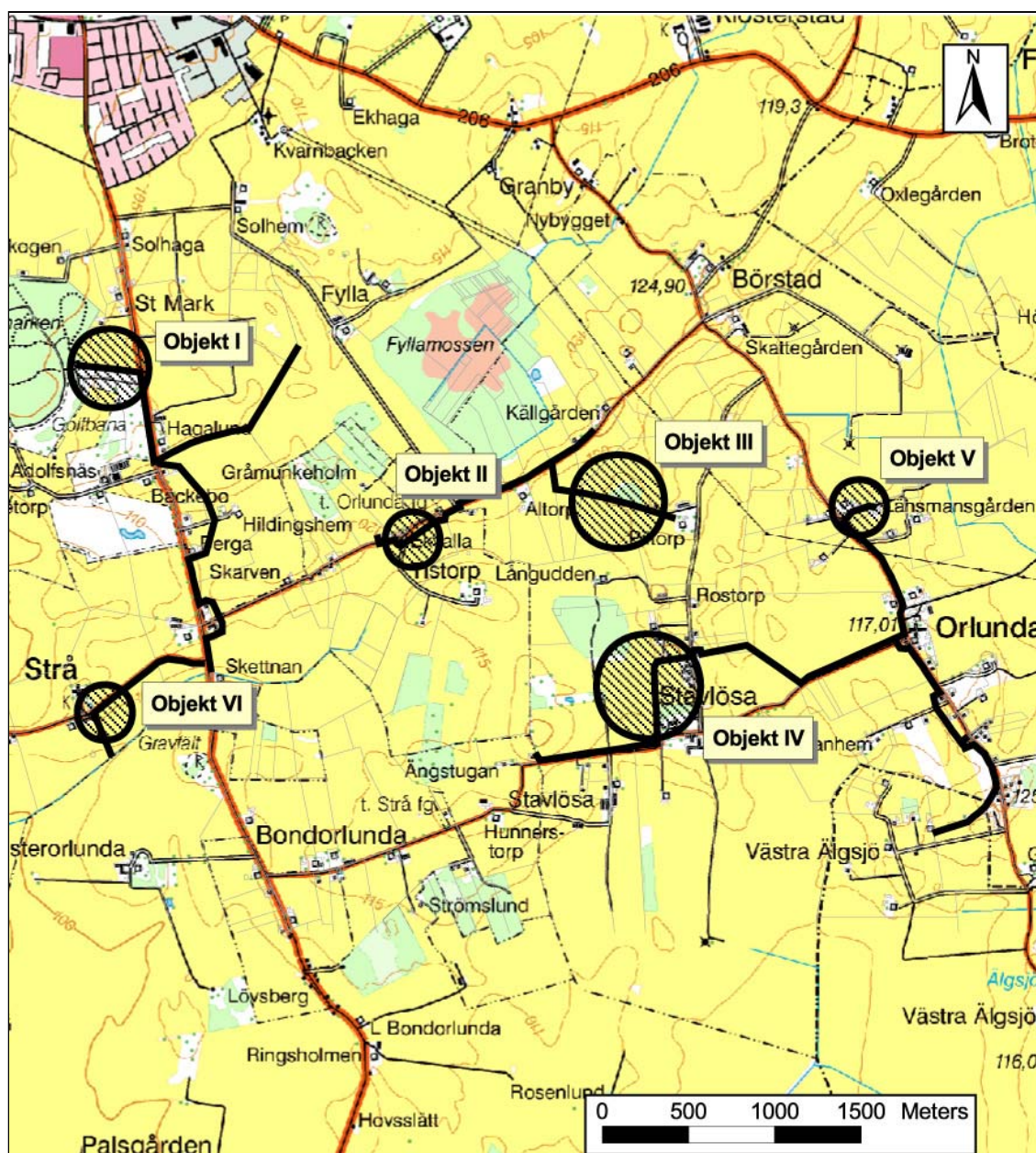

Fig 2. Utdrag ur Gröna Kartan med sträckningarna för de planerade kabeldragningarna (tjock linje) samt de sträckningar som berörs av utredning (skrafferade cirklar) markerade.

Objekt I - Kilen

Lämpligt boplatsläge. Vadstena stad.

Åtgärd: Arkeologisk utredning etapp 2.

Beskrivning: Omkring 400 meter lång sträckning i O-V mellan gården Kilen och Vadstenavägen.

Objekt II - Ekvalla

Lämpligt boplatsläge. Strå socken.

Åtgärd: Arkeologisk utredning etapp 2.

Beskrivning: Omkring 170 meter lång sträckning i ung. NO-SV riktning söder om gården Ekvalla. Sträckningen var belägen på krönet samt i sydsluttning av en höjdrygg på drygt 120 meter över havet. De berörda partierna bestod av åkermark i nära anslutning till befintlig väg. I området finns registrerad fornlämning RAÄ 9, en borttagen stensättningsliknande lämning.

Objekt III - Piltorp

Lämpligt boplatsläge i anslutning till gravfält. Orlunda socken.

Åtgärd: Arkeologisk utredning etapp 2.

Beskrivning: Omkring 700 meter lång sträckning i NV riktning från Piltorp gård. Sträckningen löpte i åkermark söder om bruksväg över en flack höjd omedelbart söder om RAÄ 9. Detta är ett gravfält bestående av två högar och 12 runda stensättningar, nu betesmark. Höjden över havet är mellan 115-125 meter.

Objekt IV - Stavlösa

Lämpligt boplat- och gravläge. Orlunda socken.

Åtgärd: Arkeologisk utredning etapp 2.

Beskrivning: Omkring 300 meter lång sträckning i västlig riktning från gården Lunden, därefter omkring 500 meter sydlig riktning till Stavlösa gård. Höjden över havet varierar mellan 115-120 meter. Den planerade dragningen löpte i åkermark från ett markerat krönläge och ned över en serie avsatser i väst- och sydvästsluttning. Hela området utgjordes vid utredningstillfället av åkermark. I anslutning till sträckningen finns fornlämning RAÄ 10 (fyndplats för människoskelett på numera borttagen kulle).

Objekt V - Länsmansgården

Lämpligt boplatsläge. Orlunda socken.

Åtgärd: Arkeologisk utredning etapp 2.

Beskrivning: Omkring 230 meter lång sträckning i ung. O-V riktning söder om vägen förbi Länsmansgården. Höjden över havet är omkring 110 meter. Sträckningen berörde den södra utkanten på den flacka höjdrygg som Länsmansgården idag ligger på och utgjordes vid utredningstillfället av åkermark och tomtmark. Inga registrerade fornlämningar finns i anslutning till området.

Objekt VI - Strå kyrka

Medeltida bytomt. Strå socken.

Åtgärd: Förundersökning.

Beskrivning: Omkring 350 meter lång sträckning från NÖ-SV längs med en åsrygg på runt 110 meter över havet, därefter omkring 150 meter lång sträckning i SÖ-NV riktning i sydsluttning. Höjden över havet varierar mellan 105-110 meter. Sydsluttningen bildar en mindre plåtå direkt söder om befintliga hus. Den planerade dragningen löpte genom registrerad fornlämning RAÄ 38 (Strå bytomt). Det berörda området bestod vid utredningstillfället av åkermark och dikesren.

En sträckning berörde också område K14 Orlunda, vilken betecknas som en väl bevarad kyrkomiljö från 1800-tal och tidigt 1900-tal (Länsstyrelsen, Natur-Kultur i Östergötland 1983).

Syfte och metod

Fem sträckor utreddes i syfte att konstatera om planerat arbete skulle beröra lagskyddad fornlämning. Syftet med utredningen var i första hand att söka alternativa sträckningar om fornlämning påträffades.

En sträcka berörde lagskyddad fornlämning (RAÄ 38, Strå socken) och här genomfördes en arkeologisk förundersökning i syfte att i första hand undvika skada på fornlämning, och i andra hand att dokumentera och ta bort berörd lämning.

Fältarbetena skedde genom sökschaktgrävning med maskin. Jorden banades skiktvis av till anläggningsnivå varvid handrensning vidtog. Schakten, de påträffade anläggningarna och fynden mättes in med GPS. Resultaten av utredningarna och förundersökningen lagras och bearbetas i Riksantikvarieämbetets digitala informationsdatabas Intrasis.

Tidigare undersökningar

1994 genomfördes en förundersökning inför optokabel i nordvästra hörnet av Orlunda bytomt (RAÄ 4), parallellt med en del av den nu planerade sträckningen. Inget av antikvariskt intresse framkom och det bedömdes att den vikingatida/medeltida bebyggelsen legat längre österut (Nielsen & Lindeblad 1994).

År 2000 genomfördes en mindre förundersökning i anslutning till RAÄ 25 (borttaget gravfält) öster om Strå gård, i närheten av den nu planerade kabelsträckningen. Inte heller här påträffades fornlämning (Ternström 2001).

Inför planerad vindkraftsetablering i Lagmansberga-Orlundaområdet gar också genomförts en kulturmiljöanalys där landskapspartiets övergripande kulturhistoriska värden behandlades. Här underströks åter igen landskapets övergripande kulturhistoriska värde, som trots den höga bortodlingsgraden sannolikt kan uppvisa gott om spår av bosättning kontinuerligt från stenålder och framåt (Nilsson 2002:19).

Resultat och åtgärdsförslag

Inom de utvalda områdena upptogs totalt 23 sökschakt vilka redovisas i detalj i bilaga 1. Sammanlagt 650 löpmeter upptogs, vilket motsvarar drygt 400 m².

Resultat av arkeologiska utredningar, etapp 2

Objekt I (Kilen)

Inga schakt upptogs i detta område, då det under arbetets gång framgick att den planerade kabeln endast berörde befintligt ledning. Inga ytterligare arkeologiska åtgärder bedömdes nödvändiga.

Objekt II (Ekvalla)

Totalt upptogs 3 schakt inom delområdet (schakt XIV-XVI, se bilaga 1). Samtliga schakt togs upp i nära anslutning till befintlig väg på det markerade höjdläget. I ett av schakten (schakt XIV) påträffades yngre påförda massor. Inget av schakten bedömdes uppvisa något av antikvariskt intresse, och arbetet kunde fortsätta utan ytterligare åtgärd.

Objekt III (Piltorp)

Ett schakt (XXI, se bilaga 1 och fig 3) togs upp längs en omkring 210 meter lång sträcka, i åkermark söder om grusvägen över det flacka höjdparti som gravfältet RAÄ 9 (Orlunda sn) ligger på. Längs med större delen av schaktet framkom skärvsten i matjorden samt anläggningar som stolphål, gropar, rännor och kulturlagerrester. Fynd av förhistorisk keramik och underliggare. Sannolikt utgör hela höjdpartiet en överplöjd förhistorisk boplatz i anslutning till gravfältet. Även om yngre störningar som täckdiken och plogspår iaktogs bedöms ändå de förhistoriska lämningarna vara relativt intakta.

Objekt IV (Stavlösa)

Totalt upptogs 6 schakt inom delområdet (schakt XVII-XX, XXII-XXIII, se bilaga 1 och fig 4). Över lag var matjordstäckets relativt tjockt i området (upp till 0,8 meter) och i flera av schakten kunde flera åkerhorisonter iaktas. I ett par av schakten (XVII, XX) påträffades skärvsten i matjorden. I ett av schakten (XX) beläget högre upp i slänten framkom vad som tolkades som ett stenskott stolphål.

Området väster om och nedanför krönläget utgörs av en flack platå i västsluttning. Detta parti utgör ett topografiskt mycket lämpligt boplatzsläge. Det påträffade stolphålet styrker boplatzstolkningen. Dock bedöms underlaget för litet för att motivera en anmälan om fast fornlämning.

Objekt V (Länsmansgården)

Totalt upptogs 5 schakt inom delområdet (schakt I-V, se bilaga 1 och fig 5). I de flesta schakten fanns sentida störningar som äldre kabelschakt, dräneringsdiken och avfallsgröpar för stenkrossmaterial, knutna till aktiviteter runt Länsmansgården. I ett schakt (schakt III) framkom spridd skärvsten och ett bränt ben, dock inga anläggningar. Endast i ett schakt (schakt I) påträffades lämningar i form av en hårbotten, en grop samt ett parti med skärvsten och några bitar bränd lera. Anläggningarna bedömdes vara kraftigt störda av sentida odling och efter undersökning kunde schaktarbetet fortsätta utan vidare arkeologisk åtgärd.

De schakt som innehöll skärvsten ligger bägge i anslutning till ett flackt höjdparti som löper i ungefärlig NV-SO riktning och utgör södra utkanten på den höjdrygg som Länsmansgården idag ligger på. Riksantikvarieämbetets bedömning är att höjdpartiet utgör ett förhistorisk boplatzsläge, men att lämningarna är kraftigt störda av sentida aktiviteter. Eventuellt kan mer intakta anläggningar återfinnas mot sydöst.

Resultat av förundersökning

Objekt VI (RAÄ 38, Strå gamla tomt)

Totalt upptogs 8 schakt inom delområdet (schakt VI-XIII, se bilaga 1). Schakten som löpte i sydslutningen omedelbart öst och sydöst om husen visade sig kraftigt störda av grusade dräneringsdiken, äldre kabelnedgrävningar och dumpgropar. Längre ned i slänten, på den mindre plåtåavsats som återfinns nedanför husen (schakt VI) framkom dock en grop som bedömdes vara av äldre karaktär, med fynd av bränd lera, obrända ben och skärvsten. Gropen framkom under det 0,4 meter tjocka matjordstäckets och var välbevarad. Eventuella ytterligare anläggningar på denna plåtå skulle med andra ord kunna vara intakta.

Schakten längs åsryggens krön var mindre störda av nedgrävningar, men här var matjordstäckets tunnare och därmed var undergrunden kraftigare störd av plöjning. Utöver skärvsten i två av schakten (XI, XII) påträffades också en mörkfärgning (schakt XIII) som tolkades som en bottenrest av en anläggning.

Riksantikvarieämbetets bedömning är att höjdpartiet kan ha utgjort ett förhistoriskt boplatsläge, som i de övre partierna skadats av sentida odling. De planerade schaktarbetena kunde efter undersökning genomföras utan ytterligare arkeologisk åtgärd.

Referenser

- Natur - Kultur. Miljöer i Östergötland.* Länsstyrelsen i Östergötlands län. 1983.
- Nielsen, A-L. & Lindeblad, K. 1994. *Vadstena stad och Orlunda socken.* Arkeologisk förundersökning. Östergötland, Vadstena kommun. RAÄ, UV Öst, Rapport. Linköping.
- Nilsson, P. 2002. *Lagmansberga - Orlunda. Planerad vindkraftsetablering i stormannabygden.* Kulturmiljöanalys. Östergötland, Mjölby kommun, Orlunda socken, Lagmansberga 6:1. RAÄ, UV Öst, Rapport 2002:13. Linköping.
- Ternström, C. 2001. *Väg 949. Strå-Börstad.* Arkeologisk förundersökning. Östergötland, Vadstena kommun, Strå socken, Strå 1:1. Östergötlands länsmuseum, Rapport 73:2001. Linköping.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 421-1557-2004

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-6699-04, 2004-06-02. Jfr 431-7254-04.

Projektnummer: 1520581

Undersökningstid: Vid fyra tillfällen mellan 6 juli och 15 september 2004

Projektgrupp: Magnus Rolöf, projektledare. Pia Nilsson, arkeolog.

Exploateringsyta: 13 000 löpmetrar

Undersökt yta: 400 m²/ 650 löpmetrar

Läge: Ekonomiska kartan, blad 8E 5j Strå, edition 2, x 6475000 y 1445000 samt blad 8F 5a

Orlunda, edition 2, x 6475000 y 1450000

Koordinatsystem: RT90 2,5 gon V.

Koordinater för undersökningens mittpunkt: x 6477180 y 1449700

Höjdsystem: Inget

Fynd: Fnr 2, 3, 6 inlämnade till Statens Historiska Museum (SHM).

Bilagor

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar och schaktkartor

Objekt II

Schakt XIV - 9 m l. Djup 0,3 m. I N-S, i sydsluttning, omedelbart O om grusväg. Inget av antikvariskt intresse framkom.

Schakt XV - 12 m l. Djup 0,5 m. I ung. N-S, på sidan av krönläge, direkt nedanför vägbank. Inget av antikvariskt intresse framkom.

Schakt XVI - 15 m l. Djup 0,4 m. I NO-SV, i östsluttning, direkt nedanför vägbank. Lagren i schaktet bestod av omrörda lerlager, eventuellt uppkomna i samband med anläggandet av vägen.

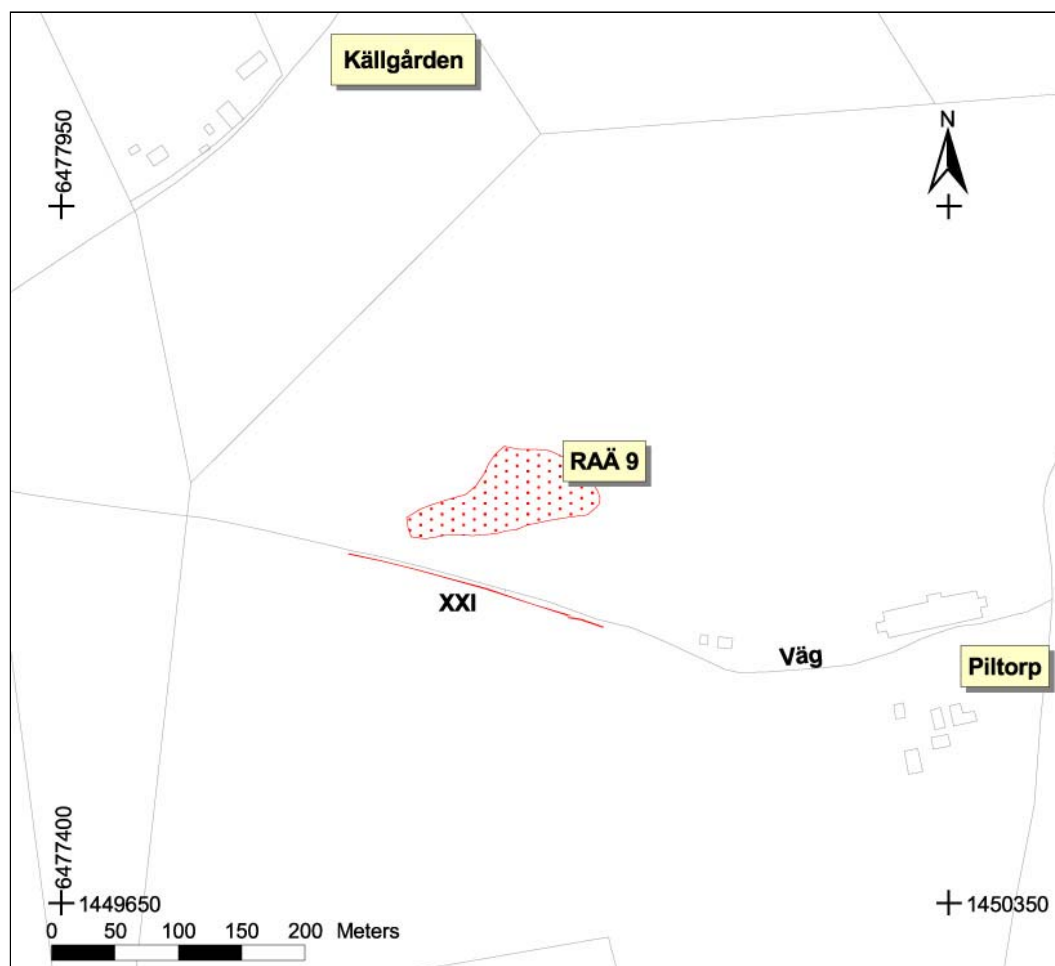

Fig 3. Schaktöversikt objekt III (Piltorp).

Objekt III

Schakt XXI - 210 m l. Djup 0,3 m. I ung. NV-SO riktning invid bruksväg och flackt västsluttande åkermark. Över markerat höjdparti nedanför impediment och gravfält (RAÄ 9). På mellan 0,25-0,3 m dj framkom anläggningar och kulturlagerrester. Även skärvsten i matjorden.

A265 - Ränna, sannolikt yngre. Stenfylld m. 0,1-0,3 rundade stenar, skålad profil. Ytligt fynd av rödgods.

A268 - Stolphål, rund. 0,65 m diam. 0,2 m dj, skålad profil. Gråbrun sandig silt m insl kol och mindre sten. Stenskott m flertal 0,05-0,08 m st sten. Fynd av förhistorisk keramik (Fnr 6).

A271 - Grop, oregelb. Min 1,6 m diam. 0,2-0,3 m dj (oregelbunden). Komplex konstruktion. Ev rest av större gropsystem.

A272 - Stolphål, rund. 0,4 m diam. 0,07 m dj, plan profil. Flammig svartbrun sand.

A273 - Ränna. 0,4 m br. Min 0,25 dj, spetsig profil. Flammig svartbrun sandig silt m rikl insl sot. Flertal skärvsten. Angränsar i V t 0,55 m l ränna. Ev del av större gropsystem.

A274 - Grop, oregelb. 0,4-0,6 m br. 0,07-0,13 m dj, skålad profil. Flammig svartbrun sandig silt m insl sot. Flertal 0,05-0,25 st sten. Ev grop/härdrest. Fynd br lera.

A275 - Grop, oregelb. 0,35 m br. 0,15 m dj, skålad profil. Brun kompakt silt m skärvsten. Ev yngre, fynd äldre tegel.

A280 - Kulturlagerrest. 12 m br. 0,15 m dj. Svartgrå lerig silt m insl sot, skärvsten, br lera. Fynd av underliggare (Fnr 2). Jfr A287.

A281 - Härd, oregelb. 0,75 m br. 0,03 m dj, flack profil. Svartbrun sandig silt m sotlins, insl skärvsten. Störd av plogspår.

A283 - Ränna, ev yngre. 0,9 m br. Min 0,65 m dj, skålad profil. Brun sandig silt. Tätt packad m 0,12-0,3 m rundade stenar.

A284 - Stolphål. 0,4 m br. 0,11 m djup, skålad profil. Ngt flammig brun silt m insl kol.

A285 - Stenpackning, oregelb. 0,6 m br. Några 0,12-0,25 m st sten. Svårbedömd pga schaktets bredd.

A287 - Kulturlagerrest. 3,1 m br. Forts på A280.

A288 - Stolphål. 0,7 m br. 0,13 m dj, skålad profil. Brun sandig silt m insl småsten. Stenskott av antal 0,05-0,15 m st rundade stenar samt bottensten.

Objekt IV

Schakt XVII - 35 m l. Djup 0,3 m. I ung N-S i flack västsluttning över flack höjdrygg, strax V om gård. Spridda skärvstenar iaktogs i fyllningen, samt en yngre nedgrävning med tegel.

Schakt XVIII - 46 m l. Djup 0,3 m. I N-S i flack västsluttning över nästa högre liggande flacka höjdrygg. Ytterligare en yngre nedgrävning med tegelfragment påträffades. Inget av antikvariskt intresse.

Schakt XIX - 26 m l. Djup 0,7 m. I N-S i flack västsluttning, platåläge strax nedanför markerat krönläge. Flera åkerhorisonter kunde iaktas i schakten. Matjordstäckets tjocklek varierade kraftigt i den övre delen av schaktet (0,55 m) och den nedre (0,7). Ett större parti av schaktet var kraftigt stört av yngre dumpmassor med puts och sprängsten.

Schakt XX - 44 m l. Djup 0,7 m. I ung. NO-SV på krönläge och sydvästslänt, strax SV om hus. Även här fanns flera åkerhorisonter. Spridda skärvstenar iaktogs i fyllningen. I schaktets norra ände påträffades under 0,65 m tjockt matjordstäckes också:

A242 - Stolphål, runt. 0,5 m diam. 0,25 m dj, skålad profil. Svartgrå sandig silt. Sten- och bottenskonning av flertal 0,05-0,15 m st rundade stenar.

Schakt XXII - 50 m l. Djup 0,6 m och mot krön tunnare. I ung. V-O på krönläge, strax S om hus. Flera åkerhorisonter. I schaktets V ände under 0,4 m tj matjord:

A259 - Ränna, ev yngre. 0,9 m br. 0,25 m dj. Fylln m 0,05-0,12 m st sten. Fylln ljusbrun sandig silt, ev äldre matjord.

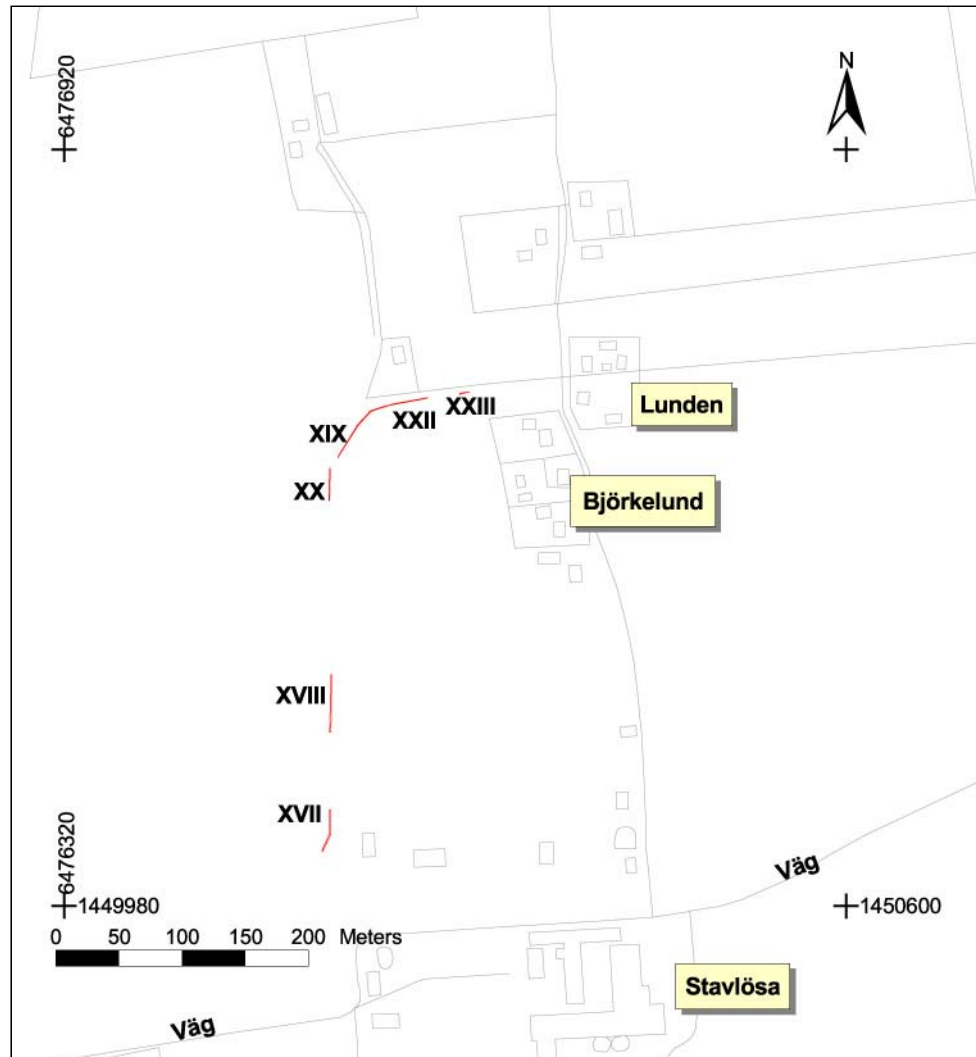

Fig 4. Schaktöversikt objekt IV (Stavlösa).

Schakt XXIII - 8 m l. Djup 0,3 m. I V-O på krön i åkermark. Recent igenfyllt dike. Inget av antikvariskt intresse.

Objekt V

Schakt I - 90 m l. Djup 0,8 m. I NO-SV över flack åsrygg i åkermark strax S om Länsmansgården. På c. 0,5 m djup framkom spridda anläggningar i undergrunden. Dessa var över lag hårt åtgångna av sentida odling. Dessa, samt enstaka spridda skärvstenar, koncentrerade sig främst till schaktets NO del. Längst i NO övergick fyllningen till ren lera och med ett större inslag av modernt stenkrossmaterial.

A205 - Groprest, rund. 0,35 m diam. Djup 0,05 m. Gråbrun siltig lera. Ev stenlyft.

A206 - Härdrest, rund. 0,55 m diam. Djup 0,02 m. Gråsvart lera m sot, kol. Endast sotlinsen i botten av härden bevarad.

A207 - Område med bränd lera och skärvsten. c. 0,4 m diam. Ingen synlig anläggning.

Schakt II - 5 m l. Djup 0,4 m. I gräsmatta på gränsen till gårdsplan. Fyllning bestod av grusig moränsten och genom schakt gick yngre störningar. Inget av antikvariskt intresse framkom.

Schakt III - 10 m l. Djup 0,5 m. Direkt S om vägen i åkermark. Enstaka skärvsten samt ett bränt ben iaktogs. I övrigt var schakt stört av modern röjsten och dräneringsdike.

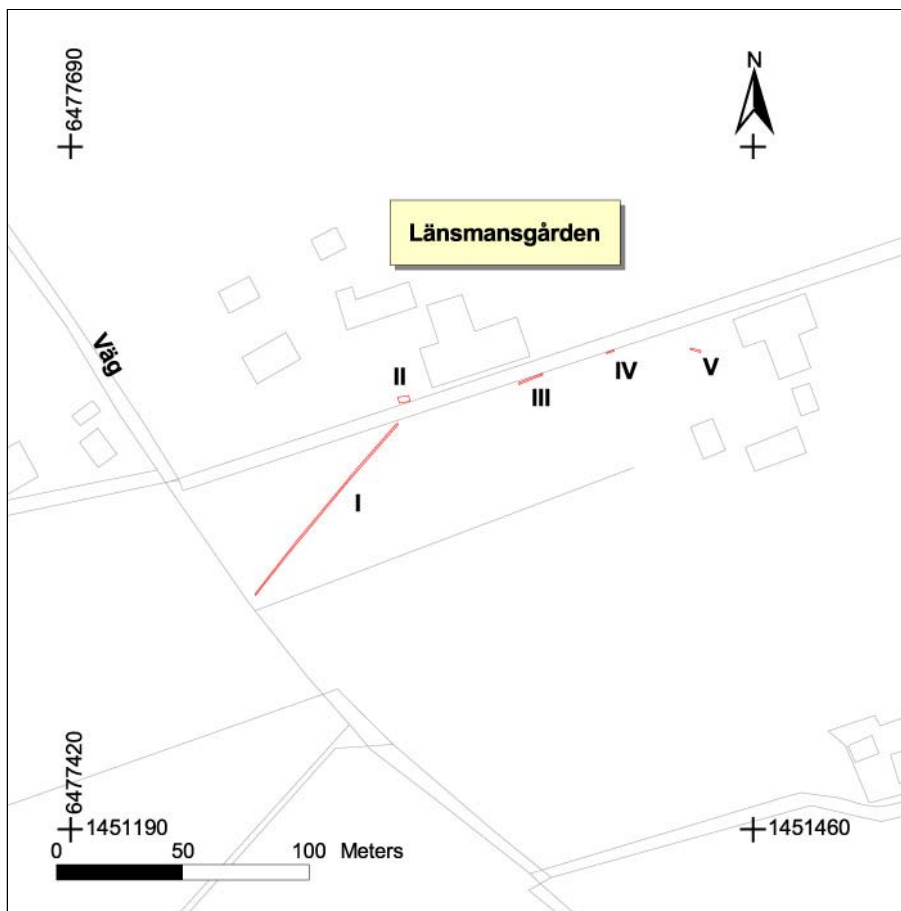

Fig 5. Schaktöversikt objekt V (Länsmansgården).

Schakt IV - 3 m l. Djup 0,55 m. Utöver avsaknad på fynd mkt lik Schakt III.

Schakt V - 5 m l. Djup 0,5 m. I gräsmatta/tomtmark strax NO och nedanför den flacka åsryggen. Fyllning bestod här av ljusgul sanduppblandad lera. Inget av antikvariskt intresse framkom.

Objekt VI

Schakt VI - 25 m l. Djup 0,5 m. I NV-SO strax SO om gårdsbyggnad, i sydslänt och ned på mindre åkerterrass. Spridda skärvstenar i fyllning. Flertal störningar i form av recenta nedgrävningar samt ett grusat dräneringsdike i norra änden. I södra änden påträffades dock på 0,4 m djup:

A249 - Grop/stolphål, rund. 0,5 m diam. Min 0,25 m dj. Mörkbrun silt m insl skärvsten. Fynd av br lera och obrända ben.

Schakt VII - 3 m l. Djup 0,2 m. I NV-SO strax O om gårdsbyggnad, i sydslänt. Grusat dräneringsdike fortsatte i detta schakt (jfr schakt VI). Inget av antikvariskt intresse.

Schakt VIII - 9 m l. Djup 0,4 m. Omedelbart norr om schakt VII. Grusat dräneringsdike fortsatte i detta schakt (jfr schakt VI). Även omrörda lerlager och yngre påfyllnadsmassor. Inget av antikvariskt intresse.

Schakt IX - 4 m l. Djup 0,5 m. I N-S strax NO om gårdsbyggnad, i sydslänt. Omrörda lerlager. Inget av antikvariskt intresse.

Schakt X - 4 m l. Djup 0,5 m. I N-S omedelbart S om vägen, på början av sydslänt. Mindre störda åkerlager, fynd av tegel, slagg och kalkputs. Äldre telekabel. Inget av antikvariskt intresse.

Schakt XI - 8 m l. Djup 0,4 m. I NO-SV, längs med åsrygg, nedanför vägbank. Mindre störda åkerlager, fynd av obrända ben med skärspår. Inget av antikvariskt intresse.

Schakt XII - 10 m l. Djup 0,25 m. . I NO-SV, längs med åsrygg, på flackt höjdparti, invid vägbank. Mitt på flackt höjdparti längs med åsrygg, invid vägbank. Tunnare åkerlager, undergrund störd av sentida odling. Inget av antikvariskt intresse.

Schakt XIII - 21 m l. Djup 0,3 m. I NÖ-SV, längs med åsrygg, på flackt höjdparti Ö sida, invid vägbank. Ett flertal skärvstenar hittades i fyllningen. I östra änden av schaktet påträffades också:

A257 - Mörkfärgning, rund. 0,6 m diam. 0,01 m dj. Grå lerig silt uppblandad m undergrund. Anläggningen var nästan helt förstörd av sentida odling.

Bilaga 2. Fyndlista

Fnr	Kontext	Kategori	Sakord	Antal	Vikt (g)	Anmärkning
1	A280	Bränd lera	-	3	46	Ej tillvarataget
2	A280	Bergart	Underliggare	1	4063	
3	A274	Bränd lera	-	1	1	Ev keramik
4	A259	Bränd lera	-	1	1	Ej tillvarataget
5	A275	Tegel, äldre	-	1	21	Ej tillvarataget
6	A268	Keramik	-	1	3	Svartbr. gods

Tabell 1. Fyndlista.

Bilaga 3. Foton

Fig 6 - Boplatsläget vid Piltorp. Gravfältet RAÄ 9 t.h. Från SÖ.

Fig 7 - Stolphål A288 i plan. Från NÖ.

Fig 8 - Stolphål A268 i plan. Från NV.

Fig 9 - Vy från krönet, över boplatsläget vid Stavlösa (schakt XIX t.h.). Från NÖ.

Fig 10 - Stolphål A242, översikt. Från N.

Fig 11 - Vy över boplatsläge vid Länsmansgården (UV 1). T.v. infartsväg till Länsmansgården. Från V.

Samtliga foton: Magnus Rolöf

Bilaga 4. Komplettering av RAÄ-nr och nyantecknade RAÄ-nr

Orlunda sn

RAÄ 9

Ek kartblad: 8E 5j Strå NÖ och 8F 5a Orlunda NV

Typ: Boplats

Antal: 1

m.ö.h.: 120

Fastighet: Piltorp

Terräng: Platåläge i flack sydsluttning. Åkermark.

Beskrivning: Boplats, cirka 170x70 m Ö-V. Vid utredningsgrävning påträffades boplatslämningar omkr. 20 m S om gravfält. I schakt iaktogs skärvsten. Kulturlagerrester, 4 stolphål, 3 gropar, 3 rännor, 1 härd och 1 stenpackning framkom. Fynd av underliggare, keramik och bränd lera.

UV 1

Ek kartblad: 8F 5a Orlunda NV

Typ: Boplats

Antal: 1

m.ö.h.: 110

Fastighet: Orlunda

Terräng: Flackt höjdläge och sydostsluttning. Åkermark.

Beskrivning: Boplats, cirka 90x80 m NÖ-SV. Vid utredningsgrävning påträffades boplatslämningar. En grop, en härdrest samt skärvsten och bränd lera framkom i schakt. Anläggningarna hårt plöjda. Ev. kan lämningar vara mer intakta mot SV. Boplatsen är oavgränsad.

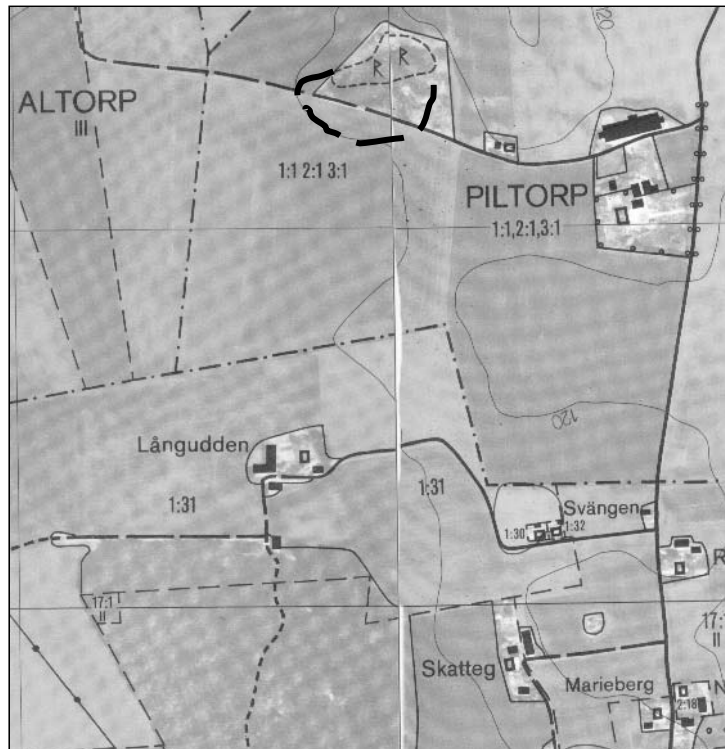

Fig 12. Utdrag ur Ekonomiska kartbladen 8E 5j och 8F 5a med kompl. utbredning för RAÅ 9 inritad.

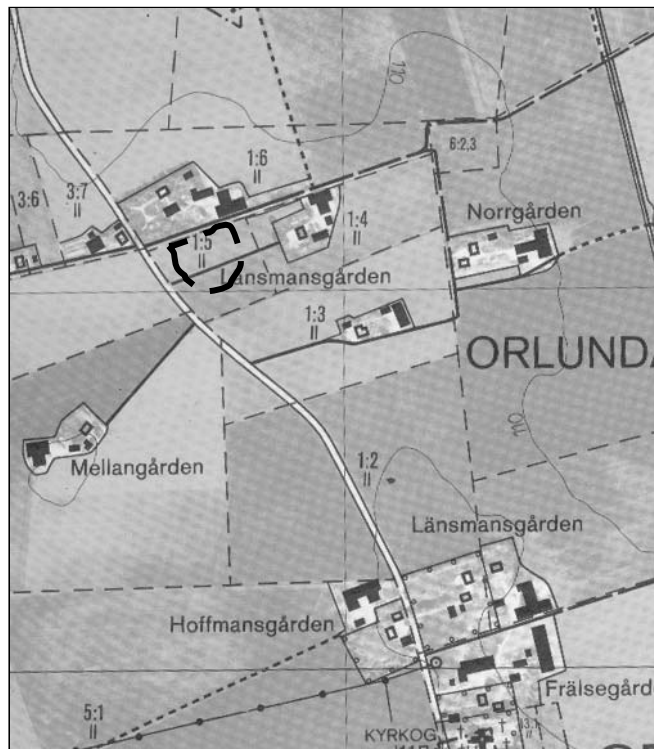

Fig 13. Utdrag Ekonomiska kartbladen 8F 5a med utbredningen för UV 1 inritad.